

TARTU ÜLIKOOL

Filosoofiateaduskond

Germaani-romaani filoloogia osakond

Ettevõtlusinkubatsiooni
inglise-eesti terminoloogiline sõnastik

Magistriprojekt

Edda Teder

Juhendaja: prof. Krista Vogelberg

Tartu 2004

Sisukord

Sissejuhatus	3
1 Ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsioon ja ettevõtlusinkubaatorite ajalugu	5
1.1 Ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsioon	6
1.2 Ettevõtlusinkubaatorite ajalugu	8
2 Sõnastiku allikad ja ülesehitus ning sõnastiku koostamisel tekkinud tõlkeprobleemid	12
2.1 Sõnastiku allikad ja ülesehitus	12
2.2 Sõnastiku koostamisel tekkinud tõlkeprobleemid	13
3 Ettevõtlusinkubatsiooni inglise-eesti terminoloogiline sõnastik	18
Kokkuvõte	36
Kasutatud kirjandus	38
Summary	40

Sissejuhatus

Käesoleva magistrip projekti eesmärgiks on anda ülevaade terminitest, mida kasutab Eestis suhteliselt uus valdkond - ettevõtlusinkubatsioon. Magistrip projekti koosneb kahest osast – teoreetilisest sissejuhatavast osast ja terminoloogilisest sõnastikust. Teoreetilise osa esimeses peatükis selgitatakse ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsiooni ning antakse lugejale lühiülevaade ettevõtlusinkubaatorite ajaloost. Teises peatükis esitatakse sõnastiku allikad ja ülesehitus ning vaadeldakse sõnastiku koostamisel tekkinud tõlkeprobleeme.

Sõnastik on mõeldud eestikeelsele kasutajale võõrkeelsest tekstist arusaamiseks. Terminid on esitatud inglise-eesti sõnastiku kujul. Sõnastikus on esitatud selliste terminite eestikeelsed seletused, mis kuuluvad kitsamalt vaid inkubatsiooni valdkonda. Kuna sõnastik sisaldab ka üldmajanduslikke termineid, mida inkubatsiooni kontekstis võib sagedasti kohata, siis nende puhul on autor lisanud selgituse nende osatähtsusest ettevõtlusinkubatsioonis.

Teema valiku tingis asjaolu, et Eestis on ettevõtlusinkubatsioon noor valdkond ning selle ala eestikeelse terminoloogia väljakujundamisega pole veel piisavalt tegeldud. Oma olemuselt on ettevõtlusinkubaator ettevõtluse tugistruktuur, mille eesmärgiks on tõsta alustavate firmade läbilöögivõimet ja elavdada piirkonna ettevõtlust ettevõtte käivitusperioodil soodsa ja kvaliteetse töökeskkonna - ruumide, infrastruktuuri ning toetavate teenuste pakkumise kaudu (http://ettevotja.tallinn.ee/ettevotja/infopunkt/tln_toetusmeetmed/article.php?id=5178).

Kui mujal maailmas on ettevõtlusinkubaatoreid rajatud juba alates 1950.-ndatest aastatest, siis Eestis on sellega tegeldud vaid viimasel paaril-kolmel aastal. Hetkel tegutseb Eestis viis ettevõtlusinkubaatorit, kuid lähiaastatel kavandatakse avada veel mitu uut inkubaatorit.

Sõnastiku sihtgruppidenä on silmas peetud nii tõlke, tõlkijaid kui ka ettevõtlusinkubatsiooni valdkonnas töötavaid inimesi. Sõnastik valmis koostöös spetsialistidega, kelle igapäevane töö on seotud ettevõtlusinkubatsiooniga. Käesolevaga tänab magistriprojekti autor Tallinna Tehnikaülikooli Innovatsioonikeskuse direktorit Raivo Tamkivi ning Tartu Teaduspargi inkubatsiooni projektijuhte Seren Eilmanni ja Paul Pällinit lahke abi eest terminite eestikeelsete vastete valikul ning sõnastiku vormistamisel.

1 Ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsioon ja ettevõtlusinkubaatorite ajalugu

Tänases kiirelt globaliseeruvast ja üha enam teadmistekeskseks muutuvast maailmas on innovatsioon ja uuendusmeelsus, mis väljenduvad võimes rakendada uusi teadmisi tootlikkuse tõstmisel ja uute toodete ning teenuste loomisel, olulisemad kui kunagi varem. See võime ei sõltu ainult teaduslikest uuendustest ja äriavaistusest, vaid on suuresti mõjutatud keskkonnast ja tingimustest, mis soodustavad ja julgustavad innovatiivset loovust.

Arusaam teadmiste, loovuse ja innovatsiooni olulisusest majanduse konkurentsivõime saavutamisel on viimastel aastatel oluliselt suurendanud rõhuasetust tugeva innovatsioonipoliitika kujundamisele. Selle laiemateks eesmärkideks on kogu teadmiste pagasi järjekindel uuendamine ning kohalike ettevõtete konkurentsivõime tõstmine. Oluliseks sammuks nimetatud eesmärgi saavutamisel on riikliku ettevõtluse tugisüsteemi, mille üheks osaks on ka ettevõtlusinkubatsioon, väljatöötamine. Ühiskonnale on oluline toetada ettevõtlusele soodsa keskkonna loomist ja ettevõtlikku mõttelaadi, mis loovad eeldused ettevõtluse arenguks ning uute ettevõtete tekkimiseks. Väikese ja keskmise suurusega ettevõtted on põhilised töökohtade loojad, kuid nende probleem on väiksusest tulenevad piiratud võimalused, mis takistavad vajalikke investeeringuid sellistes valdkondades nagu toodangu turustamine või ärialane nõustamisteenus, rääkimata tootearendusest ning uutest tehnoloogiatest (Aedla 2001, lk 139).

Vajadust ettevõtluse toetamise järele on tunnistanud ka Eestis mitmel tasandil. Nii valmis riigi innovatsioonipoliitikat käsitlev raamdokument “Teadmistepõhine Eesti – Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia aastateks 2002-2006”, mille kohaselt tuleb soodsa keskkonna loomisel innovaatiliste ettevõtete tekkeks ja arenguks ning olemasolevate ettevõtete tehnoloogiliseks uuenemiseks rajada ja edasi arendada teadus- ja

tehnoloogiaparke ning innovatsiooni- ja inkubatsioonikeskusi. Eesmärgiks on välja arendada täiemahulise teenuste komplektiga teadus- ja/või tehnoloogiapargid Tallinnas ja Tartus ning regionaalsete innovatsiooni- ja/või inkubatsioonikeskuste võrgustik piisavalt potentsiaali, kohapealset initsiatiivi ja omaavalitsuste valmisolekut omavates piirkondades (2002, lk 27).

1.1 Ettevõtlusinkubatsiooni kontseptsioon

Väikeettevõtted on suurimad tööhõive generaatorid, mistõttu nende arvukus ja hea käekäik on vajalik kogu ühiskonnale. Paraku tuleneb väikestest mastaapidest oluline probleem – ressursside suhteline piiratus. See aga takistab vajalike kulutuste tegemist uurimistöödeks, tehnoloogia uuendamiseks ja toodangu turustamiseks ning kvalifitseeritud info- ja nõustamisteenuste kasutamist (Kuura 2001, lk 84). Nimetatud probleemide lahendamiseks ongi mõeldud ettevõtlusinkubaatorid – ettevõtluse tugistruktuur, mille eesmärgiks on tõsta alustavate firmade läbilöögivõimet ja elavdada piirkonna ettevõtlust ettevõtte käivitusperioodil soodsa ja kvaliteetse töökeskkonna - ruumide, infrastruktuuri ning toetavate teenuste pakkumise kaudu (http://ettevotja.tallinn.ee/ettevotja/infopunkt/tln_toetusmeetmed/article.php?id=5178).

Ettevõtlusinkubaatori tegevuse eesmärkideks on uute (tehnoloogiainkubaatori puhul - eeskätt innovaatiliste) ettevõtete tekke, elujõulisuse ning kasvusuutlikkuse tagamine ja täiendavate (tehnoloogiainkubaatori puhul - eeskätt kõrget kvalifikatsiooni nõudvate) töökohtade loomine. Tehnoloogiainkubaatori eesmärkidele lisandub turusuutlike rakendusuuringute ja arendustööde autoritele ning üliõpilastele väljundi loomine ettevõtlusse. Euroopa Liidu statistika kohaselt jääb väljaspool inkubaatoreid ellu 20% tegevust alustanud ettevõtetest, inkubaatoreis aga 80% (Ronk 2003).

Ettevõtlusinkubaator kui avaliku sektori poolt (kaas)finantseeritav lokaal- või regionaalpoliitiline instrument võib olla suunatud nii üksnes tehnoloogiapõhise kui ükskõik millise ettevõtluse toetamisele. Ettevõtlusinkubaatoreid on kahte liiki: üld-

ettevõtlusinkubaatorid, mille klientideks on mistahes profiiliga algajad tootmis- või teenindustevõtted, ja tehnoloogiainkubaatorid, mille klientideks on teadmispõhised algajad ettevõtted ning mis on oma tegevuses seotud ülikoolide jt teadus-arendusasutustega ning teadus- ja tehnoloogiaparkidega.

Ettevõtlusinkubaatori põhitegevuseks on oma klientidele selliste teenuste osutamine, mis võimaldavad alustaval ettevõtlusel:

1. keskenduda eeskätt oma põhitegevusele;
2. hoida kokku kulusid (nn "jagatud teenuste efekt") võrreldes omaette tegutsemisega;
3. suurendada tegevuse tulemuslikkust ja paindlikkust;
4. adekvaatselt hinnata oma perspektiivi ning olla pidevalt muude (sh rahastavate) ettevõtluse tugistruktuuride tähelepanu orbiidis.

Ettevõtlusinkubaatori poolt (või vahendusel) pakutavate teenuste hulka kuuluvad:

1. inkubatsioonieelsed teenused:
 - 1) äriidee esmane analüüs ja turusuutlikkuse hindamine, ettevõtjaoskuste testimine;
 - 2) eelnevale põhinev esmane ettevõtluskoolitus;
2. füüsilise infrastruktuuriga seotud teenused:
 - 1) ruumide ja seadmete rentimine, sh mittestatsionaarse bürootöökoha kasutamise võimalus;
 - 2) kommunaalteenused (elektri-, kütte-, ventilatsiooni-, prügiveo- ja veevarustusteenused);
 - 3) ruumide ja vara tehniline korrashoid ja haldus;
 - 4) side- ja arvutiteenused, sh telefoniside-, faksi- ja postiteenused; internetiühendus; arvutitöökohtade rentimine; riist- ja tarkvara tehniline korrashoid;
 - 5) kontoriteenused, sh raamatupidamisteenused, personaliotsing; vastuvõtusekretäri teenused, külaliste vastuvõtt, tõlke- ja paljundusteenused; sisustatud seminariruum;
 - 6) valve- ja turvateenused;

- 7) parkimisteenused.
3. ärialustusteenused:
 - 1) konsultatsiooniline abi turu- ja tasuvusuuringute ning äriplaanide koostamisel;
 - 2) spetsialiseeritud väljaõpe ja koolitus ning selle vahendamine;
 - 3) juriidiline, juhtimisalane ja finantsnõustamine ning selle vahendamine;
 - 4) abi stardikapitali jm rahastamisallikate leidmisel, sh taotluste koostamisel.
4. turundus ja koostöövõrgustikud:
 - 1) infovahendus messide, seminaride jm kontaktürituste, erinevate teenuste ja nende pakkujate, ettevõtlike tugisotsiatsioonide ja fondide kohta, jms;
 - 2) firmateabe levitamine, sidemed reklaamifirmadega, avalikkussuhted, trükiste väljaandmine, Interneti koduleheküljed;
 - 3) koostöö- ja äripartnerite ning ühisprojektide otsing, abi välissuhtluses;
 - 4) kontaktseminaride jm maaklerlusürituste ning neist osavõtu korraldamine.

Tehnoloogiainkubaatori puhul lisanduvad eelpool loetletuile veel:

- 1) alustavate firmade äriprojektide tehnoloogiline ekspertiis;
- 2) vajalike laborivahendite kättesaadavuse ning katsetus- ja mõõdeteenuste tagamine, tehnoloogiline tugi jms sidemed teadus-arendusasutustega;
- 3) tehnoloogiasirde alane teabevahendus ja nõustamine.

Ettevõtlusinkubaator võib ettevõtte füüsilise asukohaga mitte seotud teenuseid pakkuda ka muudele piirkonna ettevõtetele.

1.2 Ettevõtlusinkubaatorite ajalugu

Ettevõtlusinkubaatorid said alguse Ameerikast, kui 1946. a. asutati Bostonis Ameerika Teadus- ja Arenduskeskus (American Research and Development – ARD), mille eesmärgiks oli toetada MIT tehnoloogiauuringute baasil tekkivaid ettevõtteid (Training Manual 2002, p 6). Inkubaatorite kujunemist toetasid üheaegselt kolm asjaolu:

- USA valitsuse püüd ergutada ettevõtlusinitsiatiivi ja –uuendust ülikoolides;

- Tühjade vabrikuhoonete taaskasutuselevõtt suure tööpuudusega piirkondades;
- Edukate ettevõtjate kogemuste edasiandmine uutele ettevõtetele ning seeläbi nende rahaks vahetamine.

Inkubaatori eelkäijateks olid mitmesugused tööstus- ja ettevõtluspargid, mille erinevuseks oli asjaolu, et sinna võisid koonduda kõik ettevõtted, mitte ainult alustavad firmad. 1951. a. loodi Stanfordin Tööstuspark kavatsusega rajada koht, kus tuleviku ühise koostöö eesmärgil kohtuksid ettevõtluse, teaduse ja valitsuse huvid. Tööstuspargi esimeste asukasfirmade hulgas olid sellised ettevõtted nagu Eastman Kodak, General Electric ja Hewlett-Packard (*Op. cit.*).

1956. a. suleti USA-s Bataavias piirkonna suurim tööstusettevõtte Massey-Ferguson, mille tulemusel jäi tühjaks 80 000 m² pinda ning tööpuudus piirkonnas suurenes 20%. Kompleksi ostis ära kohalik perekond, kes püüdis leida hiigelsuure tehase rentimiseks üksikettevõtet. Kuna see ei õnnestunud, siis otsustasid nad hoone ära jagada ja rentida selle erinevatele ettevõtetele, keda nad toetaksid, pakkudes neile kontoriteenuste ühise kasutamise võimalust, abi kapitalihankimisel ja ärinõustamisel. Nii loodigi 1959. a. Bataavias esimene mitte-teadmispõhine inkubaator. Üks esimesi firmasid, kes Bataavias ruume rentis, oli kanavabrik ning kuna meeskonna ümber olid pidevalt kanad, siis hakati vabrikut kutsuma “inkubaatoriks” (*Op. cit.*).

Järgnevatel aastatel ettevõtlusinkubaatoreid küll asutati, kuid mitte massiliselt. Inkubaatorite rajamine hoogustus aastatel 1984-1987 ning seda eriti tänu 1953. a. loodud USA Väikeettevõtluse Administratsiooni (U.S. Small Business Administration – SBA) aktiivsele tegevusele inkubaatorite tutvustamise vallas. Kui 1984. a. rajati ca 20 inkubaatorit aastas, siis 1987. a. oli vastav arv juba üle 70. 1985. a. asutati USA-s inkubaatorite arendajate ja juhatajate mittetulunduslik eraorganisatsioon - Riiklik Ettevõtlusinkubatsiooni Assotsiatsioon (National Business Incubation Association – NBIA). Nendel ja järgnevatel aastatel leidis USA-s aset ettevõtlusinkubaatorite arvu järsk kasv: kui 1984. a. oli USA-s ainult 26 inkubaatorit, siis 1998. a. oli nende arvuks 587 ning 2002. a. juba 1130 (*Op. cit.*, p 8). Seoses 1990-ndate aastate lõpu internetibuumiga

loodi maailmas 300 “uue majanduse” inkubaatorit, mis toetavad internetifirmasid. Euroopas oli 2003. a. andmetel üle 800 ettevõtlusinkubaatori (Rouwmaat, Reid, Kurik 2003, p 3).

Eestis on ettevõtlusinkubaatorid suhteliselt uus nähtus. Meil on ettevõtlusinkubaatoreid hakatud avama alles viimasel paaril-kolmel aastal. Erandiks on vaid Tartu Teaduspargi inkubaator.

Eestis tegutseb hetkel viis ettevõtlusinkubaatorit:

- Tartu Teaduspargi inkubaator, mis avati 1994. a.;
- Jõhvi Ettevõtlusinkubaator, mis avati 2001. a. aprillis;
- Räpina Inkubatsioonikeskus, mis avati 2001. a. lõpus;
- Tallinna Ettevõtlusinkubaator (ka Mustamäe Ettevõtlusinkubaator), mis avati 2002. a. septembris;
- Lasnamäe (Dvigateli) Ettevõtlusinkubaator, mis avati 2003. a. mais.

Lähiaastatel kavandatakse Eestis avada järgmised ettevõtlusinkubaatorid:

- Kopli Ettevõtlusinkubaator, mis avatakse kõigi plaanide kohaselt 2004. a. suvel;
- Tartu biotehnoloogia inkubaator, mis peaks valmima 2005. a.;
- Tallinna Tehnikaülikooli eelinkubaator tudengitele;
- Sillamäe ettevõtlusinkubaator;
- Narva kutseõppekeskuse inkubaator;
- Kohtla-Järve eelinkubaator Tallinna Tehnikaülikooli Virumaa Kolledži juures;
- Veel kaks inkubaatorit Tallinna lähema kahe aasta jooksul.

27. nov. 2002. a. loodi Narvas Eesti Ettevõtlusinkubatsiooni Assotsiatsioon, mille eesmärkideks on:

1. Inkubaatoritevahelise teenustevõrgu loomine;
2. Inkubatsioonifirmade vahelise koostöö soodustamine;
3. Lobby-töö avaliku sektori jt kolmandate osapooltega;
4. Informatsiooni jagamine uute inkubaatorite loomiseks Eestis

(<http://www.tinc.ee/?page=17&id=6>).

Eesti ettevõtlusinkubaatoreid iseloomustab nende väiksus (suurimas ettevõtlusinkubaatoris on pinda vaid 215 m²) ning sellest tulenev asukafirmade väike arv (3-6 ettevõtet). Ka tegevuskulud ja tulu on vahemikus 0,5 miljonit EEK-i - 1 miljon EEK-i (Rouwmaat, Reid, Kurik 2003, p 23).

2 Sõnastiku allikad ja ülesehitus ning sõnastiku koostamisel tekkinud tõlkeprobleemid

Ettevõtlusinkubatsioon ja –inkubaatorid on Eestis veel suhteliselt noor valdkond. Kui mujal maailmas on inkubaatoreid rajatud juba aastakümneid, siis Eestis on sellega tegeldud peamiselt vaid paar-kolm viimast aastat. Seetõttu ei ole meil veel ka piisavalt tegeldud vastava ala terminoloogia väljakujundamisega. Paljudes aspektides kattub see küll majanduse üldsõnavaraga, kuid nagu igal teisel alal on ka siin spetsiifilisi termineid, mida kasutatakse nimetatud konkreetsetes tähenduses vaid inkubatsiooni kontekstis.

2.1 Sõnastiku allikad ja ülesehitus

Käesoleva sõnastiku eesmärgiks on pakkuda praktilist abi nii tõlkidele kui tõlkijatele, kes vastava ala tekstidega kokku puutuvad ning samuti ettevõtlusinkubatsiooni valdkonnas töötajatele. Sellisest suunitlusest lähtub ka allikate valik.

Sõnastiku põhilisteks ingliskeelsete terminite allikateks on Phare programmi raames välja antud “Ettevõtlusinkubatsiooni ja koostöövõrgustiku alane koolitusteatmik” (“Training Manual on Business Incubation & Networking”), V. Rouwmaat, A.I. Reid, S. Kurik “Ettevõtlusinkubatsioon: ülevaade hetkeolukorrast ning juhtnöörid valitsuse sekkumiseks Eestis” (“Business Incubation: Review of Current Situation and Guidelines for Government Intervention in Estonia”) ning artiklid internetilehekülgedelt:

<http://www.nbia.org>;

<http://www.ukbi.co.uk>.

Eestikeelsed vasted sündisid koostöös Tallinna Tehnikaülikooli Innovatsioonikeskuse direktori Raivo Tamkivi ning Tartu Teaduspargi inkubatsiooni projektijuhtide Seren

Eilmanni ja Paul Pälliniga. Sõnastiku autor koostas ingliskeelsete terminite loetelu koos omapoolsete eestikeelsete vastetega, mille palus eelmainitud isikutel üle vaadata. Saadud tagasiside andis alust tõdemuseks, et nii mitmegi termini puhul on ühtlane keelekasutus veel välja kujunemata. Lisaks sellele kasutati sõnastiku koostamisel ka järgmisi allikaid:

Eesti keele sõnaraamat;

U. Mereste “Majandusleksikon I-II”;

J. Silvet Inglise-eesti sõnaraamat;

Suur inglise-eesti majandussõnaraamat;

E. Vääri, R. Kleis, J. Silvet “Võõrsõnade leksikon”.

Sõnastiku märksõnad on esitatud ingliskeelsete terminite tähestikulises järjestuses. Kahest või enamast sõnast koosnevad terminid on reastatud esimese sõna järgi. Sõnastikus on ära toodud ka selliste terminite seletused, mis kuuluvad kitsamalt vaid inkubatsiooni valdkonda. Peale puhtalt inkubatsioonialaste terminite sisaldab sõnastik üldmajanduslikke termineid, mis inkubatsiooni kontekstis sagedasti esinevad. Nimetatud terminite puhul on sõnastiku autor lisanud selgituse nende osatähtsusest ettevõtlusinkubatsioonis.

2.2 Sõnastiku koostamisel tekkinud tõlkeprobleemid

Keel on avatud ja pidevalt muutuv. Avatus ja muutuvus on tema püsimise alus (Hennoste 1999, lk 91). Sõnavara, mille kaudu keel on kõige otsesemas seoses reaalsusega, täieneb ja areneb kiiresti. Selle põhjuseks on keelevälise tegelikkuse muutumine. Kui muutub meid ümbritsev tegelikkus, siis muutuvad ka sõnad, millega me oma tegudest ja mõtetest räägime. See puudutab nii üldkeelt kui sellele tuginevat oskuskeelt.

Üld- ja oskuskeele sõnavara vahel ei ole selget ja püsivat piirjoont (Erelt 1982, lk 18), kuid erinevalt üldkeelest peab oskuskeel olema täpsem ning võimaldama paremini väljendada ühe või teise eriala vajadusi. Mistahes eriala terminoloogia aluseks on selle ala korrapärased mõistete süsteem. Terminid põhinevad tema ühetähenduslikkusel, mille

aluseks on süsteemsus. Paraku tuleb termin moodustada üldkeeleelementidest, millele ühetähenduslikkus ja süsteemsus pole hoopiski omased. See vastuolu ongi paljude oskussõnaprobleemide algpõhjuseks (Agur 1972, lk 642-643). Samuti peab termini tähendus jääma alati samaks, olenemata kontekstist, süntaktilistest vahenditest ja kõnesituatsioonist.

Käesoleva sõnastiku eestikeelsete vastete loomisel tugines autor koostööle spetsialistidega, kelle igapäevane töö on seotud vastava valdkonnaga. Seega on enamus esitatud termineid ka tegelikus kasutuses. Mõningad terminid pole küll veel eesti keelekasutusse jõudnud, nagu näiteks erinevad asukafirmade tüübid: lootustandvad asukafirmad, superstaarid ja tulevikufirmad, kuna ettevõtlusinkubatsioon on Eestis suhteliselt uus nähtus ning meil pole veel asukafirmasid klassifitseeritud.

Terminisüsteemi ideaalne süsteemsus on kindlasti tabamatu ja eelkõige sellepärast, et keelesüsteemi poole peal oleks ohvrite hind liiga kõrge. Arvestamata ei saa jätta keele poolt pealepandavaid struktuurilisi piiranguid, vastuolusid keelendi täpsuse ja lühiduse vahel, juurdumust ja paljut muud (Erelt 1981, lk 652). Kui lähtekeel ja tulemkeel on ülesehituselt täiesti erinevad, nagu on indoeuroopa ja soome-ugri keeled, tuleb mõtte väljendamiseks kasutada neid vahendeid, mida pakub tulemkeel (Vettik 2000, nr 4, lk 32). Kui eesti keeles peetakse ideaaliks väljendi kompaktsust ja kasutamise hõlpsust, mis on sõnal tunduvalt suurem kui fraasil, siis inglise keeles kasutatakse tihti mitmesõnalisi fraase ja fraaside kordusi. Näidetena võiks välja tuua 'after-care activities' – 'järelhooldustegevus', 'long-shot' – 'tulevikufirma', 'move-on accommodation' – 'jätkumajutus', 'multi-purpose incubator' – 'üldettevõtlusinkubaator', 'occupancy rate' – 'hõivatusmäär', 'privately-owned incubator' – 'erainkubaator', 'promotional partnership' – 'edenduspartnerlus'.

Samas võib ühesõnalisusega ülepingsutamine viia kahte laadi ebasoovitavate tulemusteni: liiga pikad liitsõnalohed ja lihtsalt tarbetud liitsõnalised moodustised seal, kus kaks või kolm lahus sõna annaksid mõiste niisama täpselt edasi ning kõlaksid ühtlasi tunduvalt loomulikumalt (Mereste 2000, lk 63-64). Vastavaid näiteid võib leida ka käesolevas

sõnastikus: 'entrepreneur detection' – 'ettevõtjaoskuste testimine', 'move-on premises' – 'sissekolimisvalmis asukohahoone', 'outreach programme' – 'teenuste laiendamise programm', 'rural business incubator' – 'maapiirkonna ettevõtlusinkubaator'. Seega võib termin olla väljendatud kas ühe või mitme sõnaga. Sõnade arvu terminis piirab ainult kogemuslikult tajutav otstarbekus või mõistlikkus (Saari 1980, lk 742).

Termineid on põhimõtteliselt kolmesuguseid. Kaks põhiliiki on: 1) motiveeritud, kirjeldava iseloomuga terminid, mis juba oma nn sisevormiga osutavad mõistesisule ning 2) arbitraarsed terminid, mis oma keelekujult on puhtkõkkuleppelised. Kolmas liik on kujundlikud, metafoorsed terminid, mis põhinevad tähendusülekandel (Keelenõuanne soovitab 2000, lk 161). Käesolevas sõnastikus võib leida näiteid motiveeritud (nt 'admission criteria' – 'vastuvõtukriteeriumid', 'tenant' – 'asukasfirma') ja metafoorsete (nt 'soft services' – 'pehmed teenused', 'throughput of client businesses' – 'klientettevõtete läbivool inkubaatorist') terminite kohta. Tihti arvatakse, et oma kujundlikkuse tõttu ei ole metafoorsed terminid täpsed ja objektiivsed. Tegelikult see nii ei ole. Ülekanne, pilt võib olla täpsuse teenistuses, näitlikustades abstraktseid asjaolusid ja hõlbustades üheselt mõistetavat interpretatsiooni. Metafoor mängib teadusliku mõtte arengus kesksel rollil. See võimaldab kirjeldada uut funktsioneerimis- ja struktuurivaldkonda ilma põhjalike definitsioonideta (Oksaar 1999, lk 202).

Üks oskuskeele korraldamise ja rikastamise põhisuundi on terminite mitmetähenduslikkuse vältimine. Mitmetähenduslikkus on ebasoovitav, ent elavates ning arenevates keeltes mingis ulatuses nähtavasti paratamatu (Mereste 2000, lk 58). Ka käesolev sõnastik sisaldab näite kahetähendusliku termini kohta. Selleks on ingliskeelne termin 'network consultant', mille eestikeelseks vasteks on 'võrgustikukonsultant' ning mis võib tähistada nii võrgustikust hangitavat konsultanti kui võrgustiku kasutamisel abistavat konsultanti.

20. sajandi viimastele kümnenditele on olnud iseloomulik teaduse ja tehnika oskussõnavara üldine internatsionaliseerumine kõigis arenenud keeltes (Kull 2000, lk 150). Kui peaaegu poolesaja aasta jooksul mõjutas eesti majandusterminoloogiat vene

keel, siis nüüd domineerib inglise keel, mille lausmõju alla sattusime 1990-ndate aastate algul. Kujunenud olukorras on tõstatunud probleem oma- ja võõrkeelendite optimaalse vahekorra üle terminitasandil ning terminivariantidest üldisemalt. Käesolevas sõnastikus võiks antud punkti illustreerimiseks välja tuua ingliskeelsed terminid 'rent-a-desk' ja 'spin-off'. Neist esimese omakeelseks vasteks oleks motiveeritud, kuid pikem termin 'mittestatsionaarse bürootöökoha rentimine', samas kui praktikas kasutatakse ingliskeelset tsitaatsõna '*rent-a-desk*'. Sama kehtib ka termini 'spin-off' kohta, mille eestikeelse vastena võiks välja tuua metafoorse "pungunud" firma' ning jällegi tegelikkuses kasutatava tsitaatsõna '*spin-off*'. Tsitaatsõna kasutuse sagedes sõna harilikult mugandatakse või leitakse oma vaste (Leemets 2002, lk 42). Kindlasti ootab eelmainitud tsitaatsõnu ees sama protsess. Ustus Aguri (1972, lk 650) sõnul teevad ingliskeelse oskussõnavara laiendamise ja edasiarendamise erakordselt mugavaks alljärgnevad iseärasused: lühidus ja lakoonilisus, moodustusvõtete lihtsus ja sobivus nii rangesse kui ka kõnekeelde, ohter tähendusülekande kasutamine, mis tugineb assotsiatsioonide jõule, ning sellest sugenev kujundlikkus ja plastilisus. Oma- ja võõrterminite kasutamisel tuleks silmas pidada teksti suunitlust. Võõrtermineid eelistatakse tavaliselt spetsialistide erialasuhtluses, laiemale kasutajaskonnale mõeldud tekstides tuleks eelistada omakeelset terminoloogiat.

Ülalmainitud oma- ja võõrkeelendite kasutamine on tegelikult vaid osa palju laiemast valdkonnast, milleks on oskuskeeles sünonüümid. Kui varem terminivariantide esinemist tauniti, siis nüüd on enam levinud õpetus lubatud või koguni soovitatavast sünonüümiast oskuskeeles (Erelt 1982, lk 47). Tiit Hennoste (1999, lk 91) on öelnud, et terminisünonüümid on keeles loomulik nähtus. Eriti iseloomustab terminivariantide rohkus alles kujunemisjärgus erialade terminoloogiat. Liigsetest variantidest vabanemine toimub harilikult loomuliku valiku teel, aga võtab palju aega (Erelt 1982, lk 45). Nii leiab ka käesolevast sõnastikust mitmeid terminivariante. Näiteks ettevõtlusinkubatsiooni kontekstis võib ingliskeelse termini 'crisis handling' eestikeelseks vasteks olla nii 'kriisikorraldus' kui ka 'kriisikäsitus', terminile 'graduate' võib vastata nii 'lahkuma' kui 'väljuma' ning ingliskeelse 'incubated company' eestikeelseid vasteid on isegi kolm – 'inkubeerunud ettevõtte', 'inkubatsioonifirma' või 'asukasfirma'.

Termineid ja keelt üldisemalt iseloomustab pidev muutumine ja areng. Ühiskonnas toimuvad muudatused kutsuvad esile ka muudatusi keeles, kuna mõiste tekkides, muutudes või kadudes tekib, muutub või osutub tarbetuks ka seda väljendav sõna või sõnaühend (Vettik 2000, nr 5, lk 19). Seetõttu on väga oluline ajaga kaasas käia ning terminoloogilisi sõnastikke ikka ja jälle kriitilise pilguga üle vaadata ning täiendada.

3 Ettevõtlusinkubatsiooni inglise-eesti terminoloogiline sõnastik

A

academic incubator	teadmis põhine inkubaator, akadeemiline inkubaator	ülikoolide sisse või juurde loodud teadusmahuka ettevõtluse inkubaator
admission	vastuvõtmine	
admission criteria	vastuvõtukriteeriumid, valikukriteeriumid	osa inkubaatori äriplaanist; kriteeriumid, mille täitmisel on firmal õigus hakata inkubaatori teenuseid kasutama
after-care activities	järeldustustegevus	
after-care services	järeldustusteenused	asukasfirmadele abipakkumise jätkamine pärast nende lahkumist inkubaatorist
analysis of local economy and business environment	kohaliku majanduse ja ettevõtluskeskkonna analüüs	üks inkubaatori loomise etappe: on vaja kindlaks teha tulevaste klientide nõudluse iseloom ja selle võimalik suurus ettevõtlusinkubaatori pakutavate eriteenuste järele
anchor tenant	ankurfirma	asukasfirma tüüp: küps oma tegevuses, ei vaja inkubaatori abi, pakub inkubaatorile rendi näol stabiilset sissetulekut ning võib moodustada alltöövõrgustikke ja/või osutada teenuseid teistele inkubaatori klientidele
archangel	peaingel	isik, kes organiseerib ettevõtlusinglite tegevust, soovitudes oma sõpradel, äripartneritel või sugulastel investeerida konkreetse ettevõtte

		aktsiatesse
assessment of available local business support	olemasoleva kohaliku ettevõtlustoetuse hindamine	üks inkubaatori loomise etappe
B		
background analysis	taustaanalüüs	
British Venture Capital Association (BVCA)	Briti Riskikapitali Assotsiatsioon	assotsiatsioon, mis esindab Ühendkuningriigis asuvaid investeerimis- ja riskikapitalifirmasid
business advice	ärinõustamine	üks ettevõtlusinkubaatorite pakutavatest teenustest
business angel	ettevõtlusingel	eraisik, kes investeerib oma raha uute arenevate ettevõtete aktsiatesse
business angel network (BAN)	ettevõtlusinglite võrgustik	ettevõtlusingleid ühendav organisatsioon
business centre	ettevõtluskeskus	innovatsiooni ja ettevõtluse tugistruktuur, mis pakub füüsilise infrastruktuuriga (ruumide rentimine) otseselt mitte seotud teenuseid (abi ja nõuandeteenused ettevõtjatele ja väikeettevõtetele)
business development phase	ettevõtluse arendusfaas	inkubaatori elutsükli teine faas, tähelepanu pööratakse uute ettevõtete eest hoolitsemisele (konsultatsiooniteenused, ettevõtlusvõrgustiku arendamine)
business implementation	ettevõtluse teostamine	
business incubation	ettevõtlusinkubatsioon	alustavate ettevõtjate tugimehhanism, mille raames pakutakse neile soodsat

		ettevõtlus- ja töökeskkonda: nõustamis-, juhendamise- jm väärtustlisavaid teenuseid ning paindlikku ruumide ning infrastruktuuri kasutust
business incubation provision	ettevõtlusinkubatsiooni teenuste osutamine	
business incubator	ettevõtlusinkubaator	ettevõtluse tugistruktuur, mille eesmärgiks on alustavate firmade arenguriskide maandamine ja piirkonna ettevõtluse elavdamine soodsa ja kvaliteetse töökeskkonna pakkumise kaudu: ruumid, infrastruktuur, toetavad (pehmed) teenused
business incubator setting	ettevõtlusinkubaatori rajamine	
business incubator work programme	ettevõtlusinkubaatori loomise tööprogramm	koosneb kolmest faasist: ettevalmistav faas, arendusfaas ja äriplaneerimine
business mentor	ärimentor	pikaajaline (püsi-)nõustaja
business park	ettevõtluspark	heatasemelise infrastruktuuriga varustatud ala, kuhu firmad koonduvad põhjustel, mis pole seotud teadus-arendustegevuse ega innovatsiooni tugiteenustega, vaid nt logistiliste, tööjaotuslike, maksunduslike vms eeliste tõttu
business planning	ettevõtluse planeerimine	
business promotion	ettevõtluse edendamine	
business support	ettevõtlustugi	

business twinning	vt business advice

C

capital raising	kapitalihankimine	üks ettevõtlusinkubaatorite pakutavatest teenustest
capital support	rahaline toetus	
client	klient	teenuse tarbija
client company	klientettevõtte	
client intervention	kliendi probleemidega tegelemine	ettevõtlusinkubaatori juhatajad peaksid veetma 50% ajast asukafirmasid nõustades, tegelikkuses on see protsent aga tunduvalt madalam – 10%
common services	ühisteenused	ettevõtte nõustamine, spetsialisti abi, algkapital, tugiteenused, telefoni vastuvõtmine, ühised vastuvõtu- ja postiteenused, tekstitöötlus ja sekretäritöö, sööklate ja koosolekuruumide kasutamine, juurdepääs arvutitele ja muule kontoritehnikale jne
common space	ühiskasutatav pind	Hõlmab tavaliselt kontoriruumi ja pinda, mida kasutavad inkubaatori personal ja asukafirmad, näiteks vastuvõturuum, konverentsisaal, raamatukogu, kohvik, ja pinda, mille hõlmavad sekretäri kabinet, faks, arvuti- ja kopeerimisteenused jne. Hõlmab tavaliselt 10-20% kogu väljaüritavast pinnast.
consultancy network	nõustamisvõrgustik	
corporate incubator	korporatiivne inkubaator	suured firmad arendavad tulunduslikke erainkubaatoreid ärilise

		perspektiiviga anda firmale tagasi väärtust uute toodete ja teenuste näol
creation of start-up plan	käivitamisplaani koostamine	üks inkubaatori loomise etappe
crisis handling	kriisikorraldus, kriisikäsitlus	üks ettevõtlusinkubaatorite kõrvalfunktsioone on asukasfirmade kriiside lahendamine

E

emerging business	tärkav ettevõtlus	
encouraging business relations	ärisuhete soodustamine	üks koostöövõrgustikuteenuseid on ärisuhete soodustamine asukasfirmade vahel inkubaatorisiselt
enterprise centre	vt business centre	
enterprise counselling	ettevõtte nõustamine	üks inkubaatorite pakutavatest teenustest: pakutakse praktilist abi äriplaani koostamisel, juhtimiskoolituses, juurdepääsul raamatupidamisteenustele, juriidilisele, turundus- ja finantsekspertisile ning erikonsultatsioonidele
entrepreneur	ettevõtja	
entrepreneur detection	ettevõtjaoskuste testimine, ettevõtjavõimete esmane hindamine, ettevõtjate leidmine	osa inkubaatori äriplaanist
entrepreneurial base	ettevõtlusbaas	
entrepreneurial drive	ettevõtlusinitsiatiiv	
entrepreneurial innovation	ettevõtlusinnovatsioon	

equity firm	investeerimisfirma	
establishment of a local working group	kohaliku töögrupi loomine	üks inkubaatori loomise etappe
European Business Angel Network (EBAN)	Euroopa Ettevõtlusinglite Võrgustik	mittetulundusühing, mille eesmärgiks on julgustada kogemuste vahetamist riiklike ja regionaalsete ettevõtlusinglite võrgustike vahel, edendada ettevõtlusinglite ja ettevõtlusinglite võrgustike kontseptsiooni ning osaleda programmides, mis abistavad ettevõtlusingleid ja loovad nende tegevuseks soodsa keskkonna
European Business and Innovation Centre Network (EBN)	Euroopa Ettevõtlus- ja Innovatsioonikeskuste Võrgustik	EL-i spondeeritavate ettevõtlusinkubaatorite võrgustik
exit criteria	väljumiskriteeriumid	osa inkubaatori äriplaanist; kriteeriumid, mille täitmisel saab firma inkubaatorist lahkuda
exit policy	väljumispoliitika	

F

fledgling enterprise	alustav ettevõte
follow-up activities	vt after-care activities
follow-up services	vt after-care services

G

government-sponsored incubator	avaliku sektori toetatav inkubaator	
graduate	lahkuma, väljuma	
graduate firm	inkubaatorist väljunud firma	firma, kes on inkubatsiooniprotsessi läbinud ning tegutseb nüüd iseseisvalt
graduated rent	kasvav rent	osa inkubaatorite väljumispoliitikast
graduated tenant	väljunud asukafirma	

H

hands-on assistance	praktiline abi	
hybrid incubator	hübriidinkubaator	valitsuse, mittetulundusühingute ja eraisikute spondeeritud inkubaator

I

identification of financing sources	finantsallikate kindlaksmääramine, finantsallikate leidmine	üks inkubaatori loomise etappe
implementation strategy	juurutusstrateegia	osa inkubaatori loomise tööprogrammi äriplaneerimise faasist
inception report	algaruanne	osa inkubaatori loomise tööprogrammi arendusfaasist, koosneb tööplaanidest
incubant	inkubant, asukafirma	
incubated company	inkubeerunud ettevõte, inkubatsioonifirma, asukafirma	

incubatee	inkubeeruv firma	
incubating company	vt incubatee	
incubation centre	inkubatsioonikeskus	vt business incubator
incubation community	inkubatsioonikooslus	inkubaator(id) ja asukasfirmad
incubation environment	inkubatsiooni keskkond	
incubation process	inkubeerimisprotsess	
incubator advisory services	inkubaatorite nõuandeteenused	
incubator capital	inkubaatori kapital	
incubator concept	inkubaatori kontseptsioon	
incubator creation	inkubaatori loomine	
incubator design	inkubaatori projekt	osa inkubaatori äriplaanist, mis peab sisaldama inkubaatori tüüpi, soovitatavat asukohta, territooriumi ja hooneid ning seadmeid ja pakutavaid teenuseid
incubator fee	inkubaatori teenustasu	tasu, mida asukasfirmad inkubaatori teenuste eest maksavad
incubator funding	inkubaatori rahastamine	võib sisaldada abiraha EL-ilt ja teistelt rahvusvahelistelt institutsioonidelt ning riiklikelt organitelt ja avalik-õiguslikelt ametkondadelt, makseid pankadelt ja teistelt erasektori organisatsioonidelt

		ning makseid ülikoolidelt ja teistelt teadus- ja arendusasutustelt
incubator goals	inkubaatori eesmärgid	
incubator graduate	inkubaatorist väljunu	firma, kes on inkubatsiooniprotsessi läbinud ning tegutseb nüüd iseseisvalt
incubator management	inkubaatori juhtkond	
incubator manager	inkubaatori juhataja	
incubator operating costs	inkubaatori tegevuskulud	
incubator performance	inkubaatori saavutusnäitajad	
incubator promotional strategy	inkubaatori edendusstrateegia	osa inkubaatori äriplaanist, selgitab kuidas inkubaatori teenuseid reklaamida
incubator space	inkubaatori pind	
incubator staff	inkubaatori personal	
incubator syndrome	inkubaatori sündroom	olukord, kus ettevõtja annab ettevõtlusinitsiatiivi ning ettevõtte juhtimise üle inkubaatori konsultantidele
incubator team	inkubaatori meeskond	
incubator unit	inkubaatori üksus, inkubaatori osa	
incubator utilisation rate	inkubaatori kasutusmäär	
incubator vacancy rate	vabade kohtade osakaal inkubaatoris	
induction session	vastuvõtuistung	osa eelinkubatsioonist, ettevõtjatele selgitatakse, mida uue ettevõtte loomine hõlmab ja mil viisil saab

		inkubaator aidata
industrial area	tööstusala	vt industrial park
industrial park	tööstuspark	Asub suurel maa-alal ning annab tehaste rajamiseks rendile maad ning seadmeid. Mõeldud peamiselt tootmisega seotud ettevõtlusele.
in-house central services	inkubaatorisisesed ühisteenused, inkubaatorisisesed põhiteenused	telefonile vastamine, faksi, paljundusmasina, arvuti, postiteenuste, koosolekuruumi kasutamine
in-kind support	mitterahaline toetus	
innovation centre	innovatsioonikeskus	vt business centre
interim report	vahearuanne	osa inkubaatori loomise tööprogrammi äriplaneerimise faasist
International Business Incubation Systems (IBIS)	Rahvusvahelise Ettevõtlusinkubatsiooni Süsteemid	UNIDO programm, mille eesmärgiks on abistada uusi alustavaid firmasid varustades neid füüsilise ja tehnilise keskkonnaga
Internet Incubation Network(IIN)	Internetiinkubatsiooni Võrgustik	konkreetne huvigrupp, mis tegusteb Ühendkuningriigi ettevõtlusinkubatsiooni raames ning mis on mõeldud “uue majanduse” inkubaatoritele
intrapreneurship	siseettevõtlus	firmasisese ettevõtlikkuse väärtustamine
investor	investor, investeerija	
J		
job creation	uute töökohtade loomine	üks ettevõtlusinkubaatorite funktsioone
job growth	tööhõive kasv	

L

launching new businesses	uute ettevõtete loomine	ettevõtlusinkubaatorite peamine funktsioon
lettable business incubator space	väljarenditav ettevõtlusinkubaatori pind	jaguneb ühiskasutatavaks ja asukafirma pinnaks
long shot	tulevikufirma	asukafirma tüüp: firma, millel on küll potentsiaalne konkurentsieelis, kuid mille edu jääb kaugemale tulevikku

M

marketing and publicising of the incubator	inkubaatori turundus ja reklaamimine	üks inkubaatori loomise etappe
maturity phase	küpsusfaas	inkubaatori elutsükli kolmas faas, inkubaatori mõju ulatub üle terve piirkonna ja inkubaator saab ettevõtluspüüdluste keskpunktiks
mission statement	missiooni selgitus	ettevõtte avaldus, mille eesmärgiks on selgitada ettevõtte tegevuse eesmäärke oma klientidele, töötajatele, aktsionäridele jne, osa äriplaanist
move-on accommodation	jätkumajutus	üks järelhooldusteenuseid on sobiva ja piisava sissekolimisvalmis asukohahoone olemasolu kindlustamine
move-on premises	sissekolimisvalmis asukohahoone	
multi-purpose incubator	üldettevõtlusinkubaator	inkubaator, mis teenindab igasuguseid ettevõtteid

N

National Business Incubation Association (NBIA)	Riiklik Ettevõtlusinkubatsiooni Assotsiatsioon	1985. a. asutatud USA inkubaatorite arendajate ja juhatajate mittetulunduslik eraorganisatsioon, mille peakontor asub Ohios ning kuhu kuulub praegu ca 1130 liiget
network building	koostöövõrgustiku loomine	
network consultant	võrgustikukonsultant	kahetähenduslik: võrgustikust hangitav konsultant või võrgustiku kasutamisel abistav konsultant
network management	koostöövõrgustiku haldamine	
networking	koostöövõrgustik, võrgustumine	ettevõtlussuhted asukasfirmade vahel inkubaatorisiseselt; inkubaatorivälise kohalikust ärikeskkonnast pärit nõustajate toetusvõrgustik
networking services	koostöövõrgustikuteenused	üks inkubaatorite pakutavatest teenustest
“new economy” incubator	“uue majanduse” inkubaator	tekkis 1990.-ndate aastate lõpus seoses internetibuumiga, toetab internetifirmasid
non-tenant	mitteasukasfirma	ettevõtlusinkubaator võib konsultatiivteenuseid pakkuda ka mitteasukasfirmadele
non-university incubator	mitte-teadmispõhine inkubaator, ülikoolideväline inkubaator	

O

occupancy level	hõivatustase, hõivatusmäär
occupancy rate	vt occupancy level

on-site assistance	kohapealne abi	
outgrow the business incubator	ettevõtlusinkubaatorist välja kasvama	
outline of the business plan	äriplaani lühiseloostus	
outreach programme	teenuste laiendamise programm	
outreach services	ühiskondlikud teenused, laiendatud teenused	nõuandeteenused väikeettevõtlusele regioonis üldiselt
overall feasibility study	üldine tasuvusuuring	üks inkubaatori loomise etappe

P

partner	partner	
peer networking	asukasfirmadevaheline koostöövõrgustik	
physical infrastructure	füüsiline infrastruktuur	ruumid, seadmed, kommunaalteenused
pre-incubation	inkubatsioonieelne faas, eelinkubatsioon	
pre-incubation services	inkubatsioonieelsed teenused, eelinkubatsiooniteenused	üks inkubaatorite pakutavatest teenustest; mõeldud tulevastele ettevõtjatele enne ettevõtluse alustamist ning hõlmab abi äriidee esmasel analüüsil ja turusuutlikkuse hindamisel, ettevõtjaoskuste testimisel, koolitusel ning konsultatsioone ettevõtluse alustamiseks
privately-owned	erainkubaator	

incubator		
promotional partnership	edenduspartnerlus	edendaja tähtsaim roll – teiste partnerite kaasamine projekti erinevatesse faasidesse
prospective tenant	tulevane asukafirma	
provision of non-core services	investeermiskõrvalteenuste pakkumine	
public incubator	vt government-sponsored incubator	

R

recruitment	personali värbamine	
referral	konsultatsioon	
rent	rent	summa, mida asukafirma on kohustatud inkubaatorile maksma rendipinna ning saadud teenuste eest
rent-a-desk	<i>rent-a-desk</i> , mittestatsionaarse bürootöökoha rentimine	fikseeritud hinna sisse kuulub laud, tool, kapp ja arvutitöökoht ehk kõik kontoritööks vajalik
retail park	jaepark	vt business park
rural business incubator	maapiirkonna ettevõtlusinkubaator	loodud enamasti esmase eesmärgiga arendada majandust ning on orienteeritud mitmesihilistele sektoritele, näiteks kergetööstus, käsitöö, teenused

S

science park	teaduspark	professionaalselt juhitud organisatsioon, mille tegevus on suunatud kogukonna heaolu

		suurendamisele ettevõtluse ja teadmispõhiste institutsioonide innovatsioonikultuuri ning konkurentsivõime edendamise kaudu
screening applications	taotluste sõelumine	tehnilise dokumentatsiooni ja äriplaani ülevaatamine
sector specific incubator	konkreetses majandusharu inkubaator	inkubaator, mis keskendub konkreetse majandusharu ettevõtetele
seed capital funding	stardikapitali finantseerimine	üks inkubaatorite pakutavatest teenustest
self-sufficiency	isemajandavus, isetasuvus	
shared services	jagatud teenused	
site identification	asukoha kindlaksmääramine	üks inkubaatori loomise etappe
small and medium-sized enterprises (SME)	väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE)	
soft services	pehmed teenused, toetavad teenused	koolitus ja ärinõustamine
space provision	töökoha tagamine	
specialised incubator	spetsialiseeritud inkubaator	inkubaator, mis keskendub kindlaksmääratud valdkonnale, näiteks konkreetsetele tehnoloogiatele
specification of incubator goals	inkubaatori eesmärkide määratlemine	üks inkubaatori loomise etappe
spin-off	<i>spin-off</i> , "pungunud" firma	teadusmahukas innovaatiline uus ettevõtte, mis on välja kasvanud olemasoleva ettevõtte osadest
sponsor	sponsor	
stakeholder	huvirühm	
starter	alustav ettevõtte	

start-up company	vt starter	
start-up phase	inkubaatori algfaas	inkubaatori elutsükli esimene faas, tähelepanu keskpunktis on füüsiliste hüvede loomine, nt olemasoleva hoone renoveerimine või uue ehitamine vastavaks eesmärgiks
steering committee	juhtgrupp, juhtkomitee	juhtgrupi loomine on osa inkubaatori loomise tööprogrammi ettevalmistavast faasist
superstar	superstaar	asukasfirma tüüp: toode või teenus on täielikult välja arendatud, toode on valmis kindla turu jaoks ning ettevõtte on täielikult mehitatud kogenud ja kompetentse juhtkonnaga
support services	tugiteenused	
support system	tugisüsteem	
survival rate of tenants	asukasfirmade elumusaste	

T

technology incubator	tehnoloogiainkubaator	Inkubaator, mis keskendub tehnoloogia arengule ning mille klientideks on teadmispõhised algajad ettevõtted. Tehnoloogiainkubaatorid on oma tegevuses seotud ülikoolide jt teadus-arendusasutustega ning teadus- ja tehnoloogiaparkidega.
technology park	tehnoloogiapark	vt science park
technology transfer unit	tehnoloogiasiirde üksus	Üksus, mis aitab headel ideedel jõuda ärilisse praktikasse. Konsultandid vahendavad ettevõtete ja teadusasutuste koostööd; rahvusvahelise võrgustiku abil

		abistatakse välisriikide koostööpartnerite leidmisel.
tenance	inkubatsiooniperiood	aeg, mille jooksul inkubaatori teenuseid tarbitakse
tenancy	asukasfirma staatus	
tenant	asukasfirma	inkubaatoris asetsev või selle teenuseid tarbiv firma, inkubatsiooniteenuste saaja
tenant failure rate	asukasfirmade ebaõnnestumise määr	
tenant management procedure	asukasfirmade haldusreeglid, asukasfirmade halduskorraldus	äriplaan peab näitama ära, mil määral inkubaator kontrollib asukasfirmade tegevust
tenant mix	asukasfirmade struktuur, asukasfirmade profiilide läbilõige	
tenant population	asukaskond, asukasfirmad	
tenant profile	asukasfirma profiil	
tenant space	asukakoht, asukasfirma pind	
tenant strand	vt tenancy	
tenant success rate	asukasfirmade õnnestumise määr	
tenant turnover	asukasfirmade ringlus, asukasfirmade kogukäive	
tenant unit	asukasfirma üksus	
tenant velocity	vt tenant turnover	
throughput of client businesses	klientettevõtete läbivool inkubaatorist	
training	koolitus	

U

U.S. Small Business Administration (SBA)	USA Väikeettevõtluse Administratsioon	1953. a. asutatud USA valitsusorganisatsioon, mis abistab väikeettevõtteid, näiteks laenates neile raha madalate intressimääradega ning pakkudes neile nõuandeteenuseid
United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)	ÜRO Tööstusliku Arengu Organisatsioon	organisatsioon, mis tegeleb muuhulgas ettevõtlusinkubaatorite edendamisega maailmas
up and comer	lootustandev asukasfirma	asukasfirma tüüp: firma, millel on potentsiaali, aga ka märgatavaid nõrkusi või puudusi, mis takistavad selle potentsiaali saavutamist; inkubaatorite põhitähelepanu on suunatud just lootustandvatele firmadele

V

vacate business incubator	ettevõtlusinkubaatorist lahkuma	
venture capital	riskikapital	raha, mis investeeritakse ettevõtete rajamisse
venture capital funding	riskikapitali finantseerimine	üks inkubaatorite pakutavatest teenustest
virtual incubator	virtuaalinkubaator	Inkubaator, mille teenuseid saab kasutada virtuaalsete kanalite kaudu (Internet, elektrooniline teabevahetus, videokonverentsi võimalused jne). Aitab firmadel leida koostööpartnereid, kliente, tarnijaid.

Kokkuvõte

Käesolev magistripjekt annab lugejale ülevaate terminoloogiast, mida kasutab Eestis veel suhteliselt uus valdkond – ettevõtlusinkubatsioon, mis on oma olemuselt alustavale ettevõtjale mõeldud ettevõtluse tugistruktuur ning mille tähtsust ei tohiks alahinnata. Euroopa Liidu statistika kohaselt jääb väljaspool inkubaatoreid ellu 20% tegevust alustanud ettevõtetest, inkubaatoreis aga 80%.

Eestis on ettevõtlusinkubaatoreid rajatud vaid peamiselt viimasel paaril-kolmel aastal. Seoses sellega pole meil ka veel piisavalt jõutud tegelda vastava ala terminoloogia väljatöötamisega. Ehkki paljudes aspektides kattub see majanduse üldsõnavaraga, on siingi spetsiifilisi, vaid inkubatsiooni kontekstis kasutatavaid termineid. Käesolev magistripjekt ongi esimene katse korrastada nimetatud valdkonna terminoloogiat.

Nii üldkeel kui sellele tuginev oskuskeel on pidevalt muutuv ja arenev. Uued nähtused nõuavad uusi sõnu, millega neid tähistada. Erinevalt üldkeelesõnadest peavad oskussõnad olema täpsemad, süsteemsed ning ideaalselt ühetähenduslikud. Kuid kuna terminid moodustatakse üldkeelesõnadest, mis pole sugugi ühetähenduslikud ja süsteemsed, siis ongi see paljude terminoloogiliste probleemide põhjuseks. Terminisüsteemi ideaalset süsteemsust ei ole võimalik saavutada, kuna tuleb arvestada keelesstruktuurilisi piiranguid, lähte- ja tulemkeele erinevusi. Kui ideaalsed eestikeelsed terminid on kompaktsed, siis inglise keeles on tihti kasutusel mitmesõnalised fraasid ja fraaside kordused. Samas ei tohi alati ka ühesõnalisusega üle pingutada ning moodustada tarbetuid liitsõnu.

Terminikorralduse põhiprobleemideks läbi aegade on olnud terminite mitmetähenduslikkus ja sünonüümia. Kui esimest soovitatakse veel praegugi vältida, siis

terminisünõunüümiat vaadeldakse juba kui keele loomulikku nähtust. Eriti iseloomustab terminivariantide rohkus alles kujunemisjärgus erialade terminoloogiat, kuhu kuulub ka ettevõtlusinkubatsioon.

Terminid ei ole stabiilsed, nad muutuvad ja arenevad pidevalt, sest muutub ja areneb ka meid ümbritsev tegelikkus. Nii majanduse üldterminoloogia kui ka ettevõtlusinkubatsiooni terminoloogia kitsamalt areneb ingliskeelse terminoloogia jälgedes. Terminimoodustusel on oluline silmas pidada oma keele eripära ning leida mõistlik tasakaal termini täpsuse ja lühiduse vahel. Ülejäänu osas teeb omad korrektiivid aeg.

Kasutatud kirjandus

- Aedla, M. EAS-i esindused arendavad ettevõtlust regioonides. – *Ärielu*, 2001, nr 4, lk 139.
- Agur, U. Märkmeid oskussõnavara kujunemisest ja kujundamisest. – *Keel ja Kirjandus*, 1972, nr 11, lk 641-651.
- Eesti keele sõnaraamat. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 1999.
- Erelt, T. Eesti oskuskeel. Tallinn: Valgus, 1982.
- Erelt, T. Eesti oskussõnastikud 1976-1980. – *Keel ja Kirjandus*, 1981, nr 11, lk 651-660.
- Hennoste, T. Eesti keele arengud: totalitaariast polüloogiasse. – *Keel ja Kirjandus*, 1999, nr 2, lk 88-96.
- Keelenõuanne soovitab 2 / Erelt, T., Erelt M., Raadik, M., Leemets, T., Mäearu, S. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2000.
- Kull, R. Kirjakeel, oskuskeel, üldkeel. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2000.
- Kuura, A. Väikeettevõtlus. Pärnu: Tartu Ülikooli Pärnu Kolledž, 2001.
- Leemets, T. Mullivann, peenema nimega *jaccusi*. – *Oma Keel*, 2002, nr 1, lk 41-46.
- Longman Business English Dictionary. England: Pearson Education Limited, 2000.
- Mereste, U. Majandusleksikon I-II. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2003.
- Mereste, U. Oskuskeel ja seaduste keeleline rüü. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2000.
- Oksaar, E. Kõnekeel, erialakeel, õiguskeel. – *Juridica*, 1999, nr 4, lk 199-207.
- Ronk, A. Ettevõtlusinkubaator laieneb. – *Eesti Päevaleht*, 2003, 07. 04.
- Rouwmaat, V., Reid, A.I., Kurik, S. Business Incubation: Review of Current Situation and Guidelines for Government Intervention in Estonia. – *Innovation Studies*, 2003, nr 3.
- Saari, H. Omasõna ja võõrsõna paarid eesti oskussõnavaras (1). – *Keel ja Kirjandus*, 1980 nr 12, lk 737-743.
- Silvet, J. Inglise-eesti sõnaraamat. Tallinn: TEA, 2002.
- Suur inglise-eesti majandussõnaraamat. Tallinn: TEA, 2003.

Teadmistepõhine Eesti – Eesti teadus- ja arendustegevuse strateegia aastateks 2002-2006. Tallinn, 2002.

Training Manual on Business Incubation & Networking. Technical Assistance for Incubation Training & Networking Activities in Ida-Viru. Ida-Viru Development Agency, 2002, August.

Vettik, A. Elegantne lohaku ja pedantne tähenärimine. – *Õiguskeel*, 2000, nr 4, lk 28-33.

Vettik, A. Mõiste ja tema keeleline ekvivalent. – *Õiguskeel*, 2000, nr 5, lk 19-26.

Vääri, E., Kleis, R., Silvet, J. Võõrsõnade leksikon. Tallinn: Valgus, 2000.

Artiklid internetilehekülgedelt: <http://www.nbia.org>;

<http://www.ukbi.co.uk>.

http://ettevotja.tallinn.ee/ettevotja/infopunkt/tln_toetusmeetmed/article.php?id=5178

<http://www.tinc.ee/?page=17&id=6>

Summary

The aim of this master project is to provide the reader with information of the terms used by a relatively new area in Estonia – business incubation. The project consists of two parts: the theoretical introductory part and the terminological glossary. Chapter One of the theoretical part explains the concept of business incubation and supplies the reader with a short overview of the history of business incubators. Chapter Two presents the sources and construction of the glossary and discusses the problems which occurred in the course of compiling the glossary (presented in Chapter Three).

The reason for the choice of the topic is the fact that business incubation is a new area in Estonia as a result of which the Estonian equivalents of the original English terms are not fully formed yet. That is why the author of this project cooperated with specialists whose everyday work is connected with the area.

Small and medium-sized enterprises (SMEs) are considered to be one of the principal driving forces in economic development. They stimulate private ownership and entrepreneurial skills, they generate employment, help diversify economic activity and make a significant contribution to exports and trade. Promoting entrepreneurship has a vital role to play in improving competitiveness of small businesses and improving employment situation. The business incubator industry is a powerful tool for the creation of SMEs, for supporting their start-up and for increasing their growth rate. Business incubation aims at encouraging people to start their own businesses and supporting start-up companies by developing a supportive and stimulating environment for them. Although the first business incubators were opened in America in the 1950s already, they reached Estonia mostly in the 21st century. Presently there are five business incubators in Estonia, but several of them are planned to be opened here in the nearest future.

The glossary is meant for the Estonian user. The two main target groups who should benefit from it are translators / interpreters and people working in the area of business incubation.